

Sygn. akt I CNP 34/18

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie skargi Z. M. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 5 kwietnia
2018 r., sygn. akt I Ca [...], wydanego w sprawie
z powództwa Z. M.
przeciwko D. M.
o uchylenie obowiązku alimentacyjnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2018 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skarżący Z. M., na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c., domagał się stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 5 kwietnia 2018 r., sygn. akt I Ca [...] wydanego w sprawie o uchylenie obowiązku alimentacyjnego. Skarga została wniesiona w dniu 29 czerwca 2018 r. (k. 130).

W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia skarżący powołał się na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 60 § 3 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię poprzez bezpodstawne przyjęcie, że wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego może odnieść swój skutek z dniem doręczenia pozwu o uchylenie obowiązku alimentacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel - służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Zarysowana powyżej szczególna funkcja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w polskim systemie prawa determinuje postrzeganie tego środka zaskarżenia jako środka prawnego o ściśle sformalizowanym charakterze. Wiąże się to z kreowaniem po stronie podmiotów skarżących obowiązku ścisłego wykazania przesłanek dopuszczalności skargi określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. oraz spełnienia wymogów skargi, które zostały wyróżnione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem powinna zatem zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego

została wniesiona ze wskazaniem w jakiej części zostało zaskarżone, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie to jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Zachowanie powyższych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega przy tym badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, zaś uchybienie tym wymaganiom nie podlega sanowaniu i skutkuje odrzuceniem skargi *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wyjaśnia jednocześnie, iż powyższe wymagania konstrukcyjne powinny być spełnione w sposób kumulatywny, a nadto że każde z nich ma charakter samoistny i powinno być spełnione samodzielnie, niezależnie od innych (postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, nie publ. oraz z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, nie publ.).

Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, że nie zostało spełnione przez skarżącego wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.; tj. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Dążąc do realizacji powyższego wymogu formalnego skarżący w uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia wskazał, że w odniesieniu do wyroku Sądu Okręgowego z dnia 5 kwietnia 2018 r. nie istniały podstawy do jego wzruszenia, gdyż w sprawie wniesienie skargi kasacyjnej nie było dopuszczalne ze względu na przedmiot sporu (art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c.). Ponadto w motywach skargi w sposób ogólnikowy stwierdzono, że zaskarżone orzeczenie nie może być wzruszone przy zastosowaniu innych środków zaskarżenia (s. 3 skargi). Takie ogólne stwierdzenie, bez jednoczesnego skonkretyzowanego wyводу prawnego zmierzającego do wykazania, iż dla zaskarżonego orzeczenia nie jest i nie było możliwe jego wzruszenie za pomocą przysługujących środków prawnych, nie spełnia wymagania wynikającego z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie, w odniesieniu do skarżonego orzeczenia jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. W oparciu o konkretne przepisy, powinien wykazać, że od

zaskarżonego orzeczenia nie przysługuje skarga kasacyjna oraz inne środki zaskarżenia przewidziane przez przepisy prawa, a także wywieść dlatego nie było możliwe wzruszenie zaskarżonego orzeczenia poprzez ich wykorzystanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05, nie publ.; z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140; z dnia 8 stycznia 2014 r., V CNP 33/13; z dnia 30 stycznia 2014 r., IV CNP 25/13; z dnia 16 kwietnia 2014 r., IV CNP 65/13, nie publ.). W tym kontekście wskazać można bardziej szczegółowo, że w uzasadnieniu skargi pomija się chociażby to, iż w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.). Ze względu na to, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o Sądzie Najwyższym - prowadzi do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, to dla spełnienia wymogów określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. koniecznym było również wykazanie przez skarżącego we wniesionym środku zaskarżenia, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, nie publ. oraz z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 17/18, nie publ.).

Wobec stwierdzenia, że nie zostało spełnione wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.